

Refererat från

Seminarium om Norrbottensförfattare den 8 oktober 2011 i ABF-Huset Stockholm

Av Gunnar Lassinanti

”Det är tre olika Bengt Pohjanen som framträder beroende på vilket språk jag skriver – svenska, meänkieli eller finska”, sa den kände författaren som avslutade ett seminarium om Norrbottensförfattare i Stockholms ABF-hus. Pohjanen trollband publiken genom att på ett lysande och medryckande sätt berätta om ”Mitt tornedalska författarskap”.

Det är det första seminarium i Stockholm som arrangerats tillsammans av samtliga norrbottensanknutna föreningar. Det innebär utöver Tornedalingar i Stockholm, Norrbottens Gille, Sameföreningen i Stockholm, Haparandapojkarna och Club Dundret.

Större delen av publiken utgjordes av utflyttade norrbottningar. Syftet var att informera om och väcka ett ökat intresse för Norrbottens rika litteraturskatt.

Norrbottenslitteraturen omfattas av en bred skala av döda och levande, kvinnliga och manliga, hemmaboende och utflyttade författare. Först ut på plan var Bert Linné som nyligen pensionerats från länsbiblioteket i Luleå. Linné har presenterat antologier och gav en bred översikt av tidigare och nutida författare. På frågan om varför det inte finns någon Norrbottensförfattare som gett ut ett brett episkt verk om länets historia som Vilhelm

Mobergs Utvandrarepos eller Väinö Linnas Härunder polstjärnan svarade Linné att Norrbotten är så mångfacetterat att det är svårt att famna regionen i ett enda verk. Linné menade ändå att t ex Eyvind Johnsons Olofserie och Bengt Pohjanens författarskap har en liknande karaktär.

Näste föredragshållare Börje Ulenius, ordförande i Eyvind Johnsonsällskapets Bodensavdelning, redogjorde för Eyvind Johnsons författarskap med betoning på dennes koppling till Norrbotten. 1974 fick Johnson dela Nobelpriset med Harry Martinsson.

Därefter gjorde han ett sista besök före sin död i födelselandet och hyllades i januari 1975 vid en klang och jubelföreställning på Scalateatern i Boden.

Birgit Lidman, ordförande i Club Dundret, läste ett stycke ur en bok av Björn-Erik Höijer, född i Malmberget, som var den förste svensk som förärades med Nordkalottens kulturpris 1964.

I ett andra block behandlades litteratur med samisk koppling från Norrbotten. Ann-Helén Laestadius med rötter i Nedre Soppero berättade om sina barn- och ungdomsböcker som har samiska motiv. Laestadius sa att hon tenderade att förtränga det samiska i sin personlighet vid unga år, men att med ökad ålder, större självkänsla och säkerhet på sin identitet har hon allt mera kommit att bejaka det samiska och slutat att skämmas över det.

Peter Matsa, novellist och poet, talade fängslande om lappmarksförfattaren Petrus Laestadius, också som samisk skildrare och hans Journal i två delar som ännu tillhör de yppersta verken i den nordliga litteraturen. Petrus Laestadius var en yngre bror till den kände Nordkalottprofeten Lars Levi.

Seminariets sista block tog upp litteratur från Tornedalen. Utöver Bengt Pohjanen framträdde Katarina Kieri som är uppmärksammad barnboksförfattare. Kieri, brorsdotter till författaren Gunnar Kieri som nyligen begåvats med ett eget litteratursällskap, berättade att hon var uppvuxen i Luleå och numera bor i Roslagen. Hennes far kom från Övertorneåtrakten och modern från Pajalabygden. Hon besökte far- och morföräldrarna regelbundet under sin uppväxttid men lärde sig aldrig finska, vilket var det vanliga bland den första generationens utflyttade barn i hennes ålder. Hon sade sig senare i livet ha upplevt denna språkbrist som en nackdel, och särskilt att hon aldrig kunde kommunicera direkt med sin mormor som var enbart finskspråkig.

Arrangörerna har i efterhand fått motta ampla lovord för seminariet. Samtliga cirka 120 deltagare tycks ha lämnat ABF-huset mycket nöjda och inspirerade, vilket bland annat omvittnats på Facebook.

Det lyckade seminariet hade varit värt ännu fler åhörare.